

Recenzja

M. G. DIA & P. AIELLO (z fotografiami N. RUSSO). 2000. **Guida illustrata ai muschi della Sicilia**. 124 str., 2 ryc., 153 wielobarwne fotografie. Miękka opr., format 15 × 24 cm. Cena: 36,15 EURO. ISBN 88-8302-142-8.

Atlasy fotograficzne mszaków zyskują coraz większą popularność w różnych częściach świata. Jednak ich wartość jako przewodników do oznaczania tych roślin jest często dość ograniczona, gdyż u wielu gatunków istotne cechy diagnostyczne mają charakter mikroskopowy. Ale liczne mszaki są dość dużymi roślinami, o charakterystycznych pokrojach, które wiernie oddają dobre fotografie. Dlatego właśnie autorzy atlasów dobierają najczęściej gatunki pod kątem ich „fotogeniczności”, a mniej koncentrują się na oddaniu faktycznego składu lokalnej brioflory. Do dość bogatej już kolekcji literatury atlasowej dochodzi teraz fotograficzny przewodnik do oznaczania mszaków Sycylii. O ile większość dotychczasowych atlasów poświęcona była mszacom strefy umiarkowanej i borealnej, to ten dotyczy flory typu śródziemnomorskiego, która cechuje się m.in. sporym udziałem gatunków kserofitycznych, bardzo rzadko spotykanych poza tym obszarem. W omawianym atlasie autorki zamieściły zdjęcia dość wielu takich gatunków, np. *Pleurochaete squarrosa*, *Homalia lusitanica* czy *Habrodon perpusillus*, które wcześniej nie doczekały się publikowanej dokumentacji fotograficznej.

Układ książki powiela schemat większości podobnych wydawnictw. W krótkim wstępie autorki przedstawiają zarys budowy mszaków, ich ekologii i ekonomicznego znaczenia oraz informują czytelnika o tym jak zbierać i oznaczać te rośliny. Część druga zawiera przegląd systematyczny mszaków Sycylii, od jednostek najwyższych w hierarchii taksonomicznej do rodzajów, charakterystykę wszystkich rodzin i klucz do oznaczania rodzajów. Sam atlas zawiera wielobarwne fotografie wybranych gatunków mszaków sycylijskich, w tym 36 wątrobowców i glewików oraz 117 mchów. Dla każdego z nich podany jest krótki opis morfologiczny oraz dołączona 1 lub 2 fotografie obrazujące najczęściej pokrój rośliny, które zostały zebrane na 16 tablicach. Oprócz opisu dla każdego gatunku podana jest informacja o jego formie biologicznej, rozmieszczeniu na Sycylii oraz o globalnym zasięgu. Niestety ta ostatnia dotyczy faktycznie jedynie typu zasięgu, bez bliższych szczegółów, np. autorki określają *Leptodon smithii* jako gatunek oceaniczno-mediterrański i zupełnie milczą na temat jego rzeczywistego zasięgu, który obejmuje poza Holarktydą także Afrykę Wschodnią, pacyficzną część Ameryki Południowej oraz Nową Zelandię i południowo-wschodnią Australię. Nazewnictwo gatunków jest poprawne, chociaż wszędzie przekreślona jest nazwa gatunkowa *Thamnobryum alopecurum* jako *Th. alopecuroides*.

W sumie kolekcjonerzy atlasów fotograficznych mszaków nie powinni być zawiedzeni tą publikacją, m.in. ze względu na dość dobrą jakość zdjęć, a na pewno będzie ona pożyteczną pomocą dla lokalnych przyrodników na Sycylii. – RYSZARD OCHYRA, ul. Gołańska 15/25, PL-30-619 Kraków, Polska.